СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

СЪЮЗ НА УЧЕНИТЕ В БЪЛГАРИЯ – КЛОН СВИЩОВ

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА
КОНФЕРЕНЦИЯ

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ – 30 ГОДИНИ СЛЕД НАЧАЛОТО НА ПРОМЕНИТЕ

Свищов, 22 ноември 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 75 години от създаването на Съюза на учените в България

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2020

ПРОГРАМЕН КОМИТЕТ

Доц. д-р Иван Марчевски – Ректор на СА „Д. А. Ценов“ - Свищов
Проф. д.б.н. Диана Петкова – Председател на Съюза на учените в България
Доц. д-р Тодор Кръстевич – Зам. ректор „Научноизследователска и проектна дейност“ на СА „Д. А. Ценов“
Доц. д-р Красимира Славева – Председател СУБ – клон Свищов

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

Проф. д-р Атанас Атанасов
Доц. д-р Христо Сирашки
Доц. д-р Пепа Стойкова
Гл. ас. д-р Зоя Иванова
Гл. ас. д-р Любка Илиева

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ

Председател:
Проф. д-р Атанас Атанасов
Членове:
Проф. д-р Поля Ангелова
Проф. д-р Маргарита Богданова
Доц. д-р Красимира Славева
Доц. д-р Христо Сирашки

НАУЧНИ СЕКРЕТАРИ
Гл. ас. д-р Зоя Иванова
Гл. ас. д-р Любка Илиева

Публикуваните материали са рецензирани. Авторите носят отговорност за съдържанието на материалите, изразените мнения, използваните данни, цитираните източници и езиковото оформление на текстовете.

ISBN 978-954-23-1815-6

СЪДЪРЖАНИЕ

ИКОНОМИКС, ФИНАНСИ, ЗАСТРАХОВАНЕ, СОЦИАЛНО ДЕЛО

Напълно автоматизирания луксозен комунизъм – опит за подмяна на идеологията с технология
Проф. д.н. Борислав Борисов, докт. Дмитрий Лем 7

Бюджетно осигуряване на националната сигурност – състояние и тенденции за периода 2010 – 2019 г.
Проф. д-р Андрей Захариев, ас. д-р Стефан Станимиров, докт. Русалин Русалинов.....18

За информационното общество в България – 30 години след началото на промените
Проф. д-р Йордан Василев 27

Човешките ресурси в здравеопазването (2009-2019 г.)
Доц. д-р Анастасия Марчева, гл. ас. Милена Владимирова.....35

Реформата в българското данъчно облагане и икономиката в сянка
Доц. д-р Валентин Милинов 43

Надзор върху застрахователната дейност в България в контекста на защитата на интересите на застрахованите
Доц. д-р Венцислав Василев 51

Българската икономика преди и след 30 години: източници на растежа
Доц. д-р Вера Пиримова 58

Глобализацията на съвременната икономика и мястото на България в нея
Доц. д-р Людмил Несторов 67

Осигурително-технически аспекти на взаимовръзката „вход – изход“ през призмата на адекватността и еквивалентността на пенсионноосигурителната система в България
Доц. д-р Пламен Йорданов, докт. Жанета Ангелова 76

Застраховането като възможност за осигуряване на допълнителен доход на хората в надработоспособна възраст
Доц. д-р Румен Ерусалимов 84

Конвергенция на финанси и застраховане в България –
проявления, тенденции, възможности
Доц. д-р Стоян Проданов.....93

Анализ на показателите за капиталова адекватност на банките
в България през периода 2007 – 2018 г.
Гл. ас. д-р Аглика Кънева 102

Еволюция на държавния надзор върху застрахователната
дейност в България
Гл. ас. д-р Анелия Панева 113

30 години пазарна икономика в България: ефекти върху заетостта
Гл. ас. д-р Елка Сярова.....121

Оценка състоянието на задлъжнялостта в подсектор
„Местно самоуправление“
Гл. ас. д-р Петко Ангелов, докт. Силвия Заркова.....129

Развитие и усъвършенстване на институционалната структура
на пазара на труда в България
Гл. ас. д-р Таня Илиева 137

Пъзел с изменчивостта – методология за тестване на БФБ
Гл. ас. д-р Цвета н Павлов 144

Осигуряване в Универсален пенсионен фонд – състояние
и възможности
Ас. д-р Йордан Йорданов.....153

Инвестирането във ВЕЦ като важен възобновяем енергиен източник
в България
Ас. д-р Стефан Станимиров, докт. Мирослав Костадинов.....161

Мястото на преките чуждестранни инвестиции
в българската икономика
Ас. Елица Петкова.....168

Парите – начален и краен стимулатор и ограничител на банковото
външнотърговско посредничество (Финансово-правни аспекти)
Ас. Игнат Папазов 177

Стрес тестовете на българската банкова система в контекста
на регулаторните изисквания на Базел III
Докт. Беатрис Любенова 184

Инвестиционните банки и ипотечните облигации
Докт. Борислав Киров 196

Презастраховането като инструмент за управление на риска
Докт. Вахан Бохосян 205

Отражение на петролните ценови шокове върху световната
икономика
Докт. Даниел Тунчев 211

Българският модел на системата „бонус-малус" и поредното
предизвикателство пред застрахователните компании
Докт. Михаела Монова 220

Проблеми и предизвикателства пред холдинговите дружества
в България
Докт. Теодора Цветкова 228

СЧЕТОВОДСТВО, КОНТРОЛ, АНАЛИЗ, СТАТИСТИКА

Същност и възможности за счетоводно отчитане
на специализираните пенсионни резерви в пенсионноосигурителните
дружества
Проф. д-р Атанас Атанасов 239

Съвременната агростатистика в България – началото
Проф. д-р Поля Ангелова 247

Стандартизация на счетоводството в предприятията от публичния
сектор в Република България
Доц. д-р Венцислав Вечев 255

Значими изменения в счетоводството в резултат на настъпилите
социално-икономически промени през последните 30 години
Доц. д-р Галина Чиприянова 261

Структурните промени в българската икономика и влиянието им
върху външната търговия и икономическия растеж
Доц. д-р Красимира Славева 270

Първи период в развитието на статистическия анализ
на „Отдалечени наблюдения“ ("OUTLIERS")
Доц. д-р Любомир Иванов **281**

Оценка на достъпа до интернет в дейността на предприятията
Доц. д-р Маргарита Шопова **288**

Стопански счетоводен анализ на ефективността и финансовата
стабилност на предприятието
Доц. д-р Марко Тимчев **296**

Правни аспекти на трансферното ценообразуване при данъчно
облагане в Р България
Доц. д-р Пенко Димитров **305**

Дуално или триално обучение по контролни дисциплини във висшето
образование – проблеми и предимства
Доц. д-р Пепа Стойкова **313**

Сравнителен анализ на финансирането на висшето образование
в страните от Европейския съюз
Доц. д-р Пламен Петков **324**

Предизвикателства пред одиторите в контекста на разширеното
докладване
Доц. д-р Силвия Костова **333**

Оценката на риска при извадковото изучаване в одита
Доц. д-р Стела Касабова **341**

Развитие на контрола върху акцизите през последните 30 години
Гл. ас. д-р Жельо Желев **347**

Мрежов модел за пътуване в България с БДЖ при планиране
на маршрут за пътуване с прикачване
Гл. ас. д-р Миглена Иванова **355**

Счетоводната професия в перспектива – умения и компетенции
Гл. ас. д-р Радосвета Кръстева-Христова **364**

Оценка на икономическото сближаване между областите в България
Гл. ас. д-р Тихомир Върбанов **371**

Проблеми при прилагането на разширения критерий на Дики-Фулър
Ас. д-р Евгени Овчинников 379

МЕНИДЖМЪНТ, МАРКЕТИНГ, МЕЖДУНАРОДНИ ОТНОШЕНИЯ ПЛАНИРАНЕ, ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

Comparative Analysis of the Competitiveness of the Balkan Countries
Prof., PhD Lyubcho Varamezov.....387

Lean Management във висшето образование
Проф. д-р Маргарита Богданова 394

Стратегическият маркетингов мениджмънт – перспектива
за развитие на туристическите бизнес организации в България
Доц. д-р Ваня Григорова 403

Приложение на Big Data анализа за защита на информацията
Доц. д-р Веселин Попов, доц. д-р Петя Емилова 411

Проблемът с текучеството на персонала в българските предприятия
Доц. д-р Галина Захариева, докт. Дритон Сюлча.....419

Управление на преживяванията на персонала – фактор
за организационно развитие
Доц. д-р Ирена Емилова, гл. ас. д-р Милен Динков.....427

Подобряване на отрасловата свързаност чрез изграждане
на железопътния участък по коридор № 9
Доц. д-р Камен Петров, докт. Радослав Костев 436

Потенциал на индустриалния интернет за нещата за подобряване
на производствените процеси
Доц. д-р Наталия Маринова 445

Професионалното обучение и особености на системата
за професионално образование и обучение
Доц. д-р Христо Сирашки 453

Повишаване качеството на обслужване на клиенти чрез въвеждане
на нови технологии в търговията
Гл. ас. д-р Венцислава Минкова.....465

Предимства на гъвкавото управление на проекти и въздействието върху проектния риск
Гл. ас. д-р Евелина Парашкевова.....473

Социално-икономически промени - управленски аспекти
Гл. ас. д-р Елена Йорданова 481

Приложение на web 2.0 технологиите за споделяне на научни изследвания, ресурси и резултати
Гл. ас. д-р Кремена Маринова-Костова.....487

Съвременни предизвикателства пред управлението на регионалното развитие в Република България
Гл. ас. д-р Методи Иванов.....495

Маркетингови комуникации на българския бизнес в дигитална среда
Гл. ас. д-р Мирослава Ценкова 502

Местното самоуправление в България – някои основни постановки
Гл. ас. д-р Юлиян Господинов 510

Степен на интегрираност на приоритетите за интелигентна специализация в плановите документи
Ас. д-р Мариела Стоянова 518

Концепция за многостепенно управление: възникване, развитие, перспективи
Докт. Димитрина Проданова.....524

Развитие на електронната търговия в България през последните 30 години
Докт. Михаела Маркова.....533

ИКОНОМИКА НА ОТРАСЛИТЕ

Устойчивост в развитието на туризма в националната бизнес среда
Проф. д.ик.н. Таня Горчева 543

Българската индустрия – тридесет години по-късно
Проф. д-р Анета Денева.....551

Подпомагане на доходите на производителите от аграрния сектор
Доц. д-р Виолета Блажева 560

Съвременни измерения на управлението на талантите
Доц. д-р Искра Пантелеева 566

Значение на инфраструктурните коридори за регионалното икономическо развитие на България
Доц. д-р Камен Петров 574

Изследване на възможностите за развитие на туристическа дестинация „Свищов“
Доц. д-р Любка Илиева 583

Градско земеделие – алтернатива или необходимост
Доц. д-р Марина Николова 592

Теоретико-приложни аспекти на мърчандайзинга в българската търговска практика
Доц. д-р Петранка Мидова 603

Туристическите агенти, резервационните услуги на туроператорите и свързаните с тях дейности в България 30 години след началото на промените
Доц. д-р Петя Иванова 611

Изследване необходимостта от придобиване на търговски умения по женско предприемачество
Доц. д-р Светослав Илийчовски, доц. д-р Теодора Филипова 618

Бизнес среда и предприемаческа дейност на българските пивоварни предприятия
Доц. д-р Сергей Найденов 626

Атрибутивно анализиране на асортиментното разнообразие в точките на продажби
Доц. д-р Симеонка Петрова 634

Периодът на прехода – 30 години растеж на регионалните дисбаланси
Доц. д-р Тихомир Личев 642

Социална работа и социално предприемачество
Гл. ас. д-р Ваня Ганева 652

Анализ на сезонността в търговията
Гл. ас. д-р Венцислав Перков 660

Разкриване на нефинансова информация от големите български държавни предприятия
Гл. ас. д-р Емил Николов 667

Подходи за управление на риска в търговските предприятия
Гл. ас. д-р Зоя Иванова 676

Проблеми и предизвикателства пред развитието на туризма в България
Гл. ас. д-р Любомира Тодорова 684

Развитие на туристическа дестинация България като част от интернационалния туристически пазар
Гл. ас. д-р Павлин Павлов 690

Анализ на предприемаческите нагласи в България
Ас. д-р Ивайло Костов 698

Устойчиво развитие на българската индустрия
Докт. Айтен Сабри 706

Значение на пътната инфраструктура като фактор за подобряване състоянието на горскостопанските предприятия
Докт. Руслан Коларов 714

Анализ на възможни решения за преодоляване на височинните ограничения и ограниченията в газенето през канала море-езеро за по-големи плавателни съдове създавани от Аспарухов мост
Инж. Дойчин Ников, Красимира Вангелова 722

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ – 30 ГОДИНИ СЛЕД НАЧАЛОТО НА ПРОМЕНИТЕ

Свищов, 22 ноември 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 75 години от създаването на Съюза на учените в България

ISBN 978-954-23-1815-6

Издателство и печат: Академично издателство „Ценов”
Свищов, ул. Градево № 24

740

СЪЩНОСТ И ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА СЧЕТОВОДНО ОТЧИТАНЕ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ПЕНСИОННИ РЕЗЕРВИ В ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА

Проф. д-р Атанас Атанасов
Катедра „Счетоводна отчетност“,
СА „Д. А. Ценов“ - Свищов,
a.atanasov@uni-svishtov.bg

Резюме: *В доклада се характеризира същността на специализираните пенсионни резерви, които са задължени да формират пенсионноосигурителните дружества у нас. Очертават се особеностите на тези специфични отчетни обекти и се предлагат възможности за текущото им счетоводно отчитане в пенсионноосигурителните дружества. В заключение от направеното изследване се обобщава, че същността и възможностите за счетоводно отчитане на специализираните пенсионни резерви в пенсионноосигурителните дружества са строго нормативно регламентирани и са в унисон с особеностите на специфичната дейност на тези предприятия. Затова обосновано може да се твърди, че основната цел на приложимите изисквания е да се минимизират евентуалните рискове и да се предостави възможност за допълнителна защита на осигурените лица.*

Ключови думи*: счетоводно отчитане; пенсионни резерви; пенсионноосигурителни дружества; пенсионни фондове.*

JEL: *M 41.*

NATURE AND ACCOUNTING POSSIBILITIES FOR THE SPECIALISED PENSION RESERVES IN PENSION COMPANIES

PhD Prof. Atanas Atanasov,
Department of Accounting,
Dimitar A. Tsenov Academy of Economics
a.atanasov@uni-svishtov.bg

Abstract: *The report highlights the nature of the specialized pension reserves which are a mandatory item for the pension companies in Bulgaria. The specific features of these accounting subjects are defined. There are also presented some possibilities for their current accounting treatment in pension companies. As a result of the performed analysis, the author concludes that the nature and possibilities for accounting treatment of these items are strictly regulated depending on the specifics of that business activity. Therefore it is*

reasonable to state that the main purposes of the requirements are to minimize the potential risks and to give the opportunity for additional defense for the insured.

Key words: *accounting treatment, pension reserves, pension companies, pension funds.*

JEL: M 41

Въведение

Съгласно разпоредбата на чл. 121 (1) от Кодекса за социално осигуряване (КСО) (Обн., ДВ. бр.110 от 17 Декември 1999 г., посл. доп. ДВ. бр. 35 от 30 Април 2019 г.) пенсионноосигурителните дружества (ПОД) са лицензирани акционерни дружества, регистрирани по Търговския закон (ТЗ) у нас или по законодателството на друга държава членка на Европейския съюз. Това определение дава основание да се изрази становище, че правната форма на тези предприятия е строго определена, а дейността им е специфична и подлежи на лицензионен режим. И действително предмет на дейност на тези дружества е единствено осъществяване на допълнително пенсионно осигуряване. В този контекст по отношение на пенсионноосигурителните дружества е въведена строга забрана по отношение извършването на търговски сделки, които не са пряко свързани с дейността им. Освен това те нямат право да участват в граждански дружества и в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, както и да придобиват акции в други пенсионноосигурителни дружества. Очертаните обстоятелства предопределят особения статут на тези отчетно обособени единици. Една от особеностите се изразява и в това, че пенсионноосигурителните дружества, които управляват универсален пенсионен фонд и/или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване (доброволен пенсионен фонд), и които изплащат пожизнени пенсии от него, са задължени да създават специфични пенсионни резерви. Именно представянето на същността и възможности за счетоводно отчитане на тези резерви е целта на настоящото изследване.

* * *

Пенсионноосигурителните дружества осъществяват своята дейност в съответствие с изискванията на КСО, актовете по неговото

прилагане и вътрешните за даденото дружество актове (устав; правилник за организацията и дейността на управлявания от дружеството фонд за допълнително пенсионно осигуряване, с инвестиционната му политика; и други вътрешни актове, приети от дружеството съгласно изискванията на КСО и актовете по неговото прилагане).

По-конкретно специфичните пенсионни резерви се създават по силата на специална Наредба № 19 от 8 Декември 2004 г. за реда за създаване на пенсионни резерви от пенсионноосигурителните дружества, които управляват универсален пенсионен фонд и/или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, приета с Решение № 30-Н от 8 Декември 2004 г. на Комисията за финансов надзор (КФН) (Обн., ДВ, бр. 110 от 17 Декември 2004 г., в сила от 30 Декември 2004 г., изм., бр. 18 от 27 Февруари 2018 г., в сила от 27 Февруари 2018 г.).

По смисъла на § 1, т. 1 от ДР на Наредбата пенсионен резерв представлява: „сумата от средства, заделени по съответен ред, с които се изплащат допълнителни пожизнени пенсии за старост, лични пожизнени пенсии за старост, лични пожизнени пенсии за инвалидност и наследствени пожизнени пенсии на пенсионерите, които са преживели по-дълго от предварителните актюерски разчети."

Следва да се подчертае, че пенсионните резерви могат да се използват само за изплащане на пожизнени пенсии на пенсионерите, преживели по-дълго от предварителните актюерски разчети.

Пенсионноосигурителните дружества, които управляват универсални пенсионни фондове (УПФ) създават пенсионни резерви за изплащане на допълнителни пожизнени пенсии за старост. Тези резерви се формират от:

● Собствени средства на пенсионноосигурителното дружество, т.е. собственият капитал (капиталовата база) на пенсионноосигурителното дружество по смисъла на Наредба № 10 от 26 ноември 2003 г. за изискванията към състава и структурата на собствения капитал (капиталовата база) на пенсионноосигурителното дружество, към неговата оздравителна програма и към минималните ликвидни средства на дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване (Обн. ДВ. бр.109 от 16 Декември 2003г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.41 от 21 Май 2019г.). Собственият капитал се образува от първичния капитал и допълнителните капиталови резерви на дружеството. За целите на счетоводното отчитане към него се включва и финансовият резултат от дейността на дружеството;

● Средства, натрупани по индивидуалните партиди в универсален фонд на починали осигурени лица или пенсионери, които нямат

наследници. Тези средства в срок до един месец от датата на установяване и при спазване на условията посочени в КСО (чл. 170, ал. 3) се прехвърлят по сметка на пенсионноосигурителното дружество и се отразяват като увеличение на съответния пенсионен резерв.

Пенсионноосигурителни дружества, които управляват доброволни пенсионни фондове (ДПФ) и изплащат пожизнени пенсии от тях, създават пенсионни резерви за изплащане на тези пенсии. За целта пенсионните резерви се формират от:

● Собствени средства на пенсионноосигурителното дружество, чиито източници бяха посочени по-горе в изложението;

● Средства натрупани по индивидуалните партиди в доброволния пенсионен фонд на починали осигурени лица или пенсионери, които нямат наследници. Тези средства в срок до един месец от датата на установяване и при спазване на условията посочени в КСО (чл. 245, ал. 3 и 5) се прехвърлят по сметка на пенсионноосигурителното дружество и се отразяват като увеличение на съответния пенсионен резерв.

Наредба № 19 изисква пенсионноосигурителното дружество да отчита всеки пенсионен резерв чрез отделна счетоводна сметка, а източниците, които формират всеки пенсионен резерв, да се отчитат чрез отделни под сметки към съответната счетоводна сметка.

Това означава, че в индивидуалния сметкоплан на пенсионноосигурителното дружество следва да се обособят две сметки на синтетично ниво, например: *сметка Пенсионен резерв (УПФ)* и *сметка Пенсионен резерв (ДПФ)*. Тези синтетични сметки ще имат основен, балансово-пасивен характер. Те ще се кредитират при формирането и увеличаването на стойностния размер на резервите, а ще се дебитират при неговото намаляване, т.е. при разходване на средствата по предназначение. В края на отчетния период сметките ще имат кредитни салда, които ще се посочат в пасива на баланса, раздел „Специализирани резерви“. Към всяка от тези сметки е необходимо да се открият и водят под сметки съобразно източниците за формиране на съответния резерв.

Сметките, с които ще кореспондират посочените две основни сметки при формиране и увеличение на стойността на резервите следва да дават информация за източниците (собствени средства на ПОД или прехвърлени средства от съответния УПФ или ДПФ при спазване на определените условия).

Съгласно разпоредбата на § 3.2. от отменения НСС 26 – Представяне на финансовите отчети на пенсионноосигурително дружество и на пенсионен фонд: „Сумите за пенсионните резерви се отчитат като други разходи в пенсионноосигурителното дружество и се представят

в счетоводния баланс в статия „Специализирани резерви““. (Обн. ДВ. бр.22 от 27 Февруари 2002 г., отм. ДВ. бр.30 от 7 Април 2005 г.)

Отпадането на посочената норма не задължава изрично отчетно обособените лица да преустановят (променят) прилаганата практика, още повече, че към момента информация за стойностния размер на пенсионните резерви следва да се посочи от тях, както в баланса, така и в отчета за доходите в годишния отчет за дейността по чл. 20 от Закона за статистиката (Обн. ДВ. бр.57 от 25 Юни 1999 г., посл. изм. ДВ. бр.7 от 19 Януари 2018 г.). Тази информация намира отражение и в съответните съставни части на отчетите, представяни от ПОД за надзорни цели пред КФН (баланс, отчет за доходите, отчет за паричните потоци по прекия метод, отчет за собствения капитал и специализираните резерви), съгласно Наредба № 63 от 08.11.2018 г. за изискванията към съдържанието, периодичността на изготвяне и сроковете за представяне на отчетите за надзорни цели на пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове (Обн. ДВ, бр. 95 от 16 Ноември 2018 г.).

Сметките, с които ще кореспондират посочените две основни сметки при намаляване на стойността на резервите следва да изразяват текущото задължение за изплащане на съответните суми от УПФ или ДПФ. След това сумите се изплащат на право имащите лица по банков път. В случай, че към края на отчетния период част от тези задължения не са уредени, техният стойностен размер следва да се посочи в пасива на баланса на ПОД като текущо задължение.

На практика размерът на необходимите средства за съответния пенсионен резерв се определя по проспективен метод и е равен на сумата от положителните разлики между настоящата стойност на поетите задължения и средствата по индивидуалните партиди на пенсионерите с отпуснати пожизнени пенсии. Настоящата стойност на поетите задължения към пенсионерите за целите на формиране на съответния пенсионен резерв се изчислява от пенсионноосигурителното дружество на база на технически лихвен процент и биометрични таблици за смъртност за съответната година, поотделно за: ♦ изплащане на допълнителни пожизнени пенсии за старост от УПФ; ♦ изплащане на лични пожизнени пенсии за старост и наследствени пожизнени пенсии от ДПФ; ♦ изплащане на лични пожизнени пенсии за инвалидност от ДПФ.

Пенсионноосигурителните дружества прилагат единни технически лихвени проценти и биометрични таблици за смъртност (теоретичен модел, представен под формата на статистическа таблица, характеризираща повъзрастовия режим на преживяване и смърт на опреде-

лена общност от хора), които се утвърждават от заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление „Осигурителен надзор“, поотделно за УПФ и за ДПФ, до 31 декември всяка година.

В съответствие с действащата у нас нормативна уредба, всяко пенсионноосигурително дружество създава съответен пенсионен резерв и започва да изчислява размера му от началото на годината, следваща годината на отпускане на първата пожизнена пенсия.

Пенсионноосигурителното дружество извършва преизчисляване на размера на формирания пенсионен резерв към 31 декември всяка календарна година.

Когато размерът на пенсионния резерв в края на годината е по-малък от необходимия нормативно установен размер, пенсионноосигурителното дружество допълва от собствени средства разликата, като я отразява по сметката на пенсионния резерв до 1 март следващата календарна година. Следователно от счетоводна гледна точка се извършва една трансформация от стойностния размер на съответна форма на собствения капитал в съответния пенсионен резерв.

В случаите, когато достигнатата от УПФ доходност е по-ниска от минималната доходност, определена по реда на КСО, преизчисляване на пенсионния резерв се извършва и в деня, следващ деня на определяне на размера на средствата по индивидуалните партиди на пенсионерите и след покриване на разликата до минималната доходност.

Съгласно изискванията на Наредба № 19, максималният размер на формирания пенсионен резерв за съответния фонд в края на годината не може да бъде по-голям от 110 % от размера, изчислен в началото на годината, с изключение на случаите, когато достигнатата от УПФ доходност е по-ниска от минималната доходност, определена по реда на КСО.

Разликата над максималния размер с източник постъпления от собствени средства се освобождават от пенсионния резерв и се отразяват по сметка на пенсионноосигурителното дружество до 1 март следващата календарна година.

Отново за целите на счетоводното отчитане се извършва една трансформация от стойностния размер на съответния пенсионен резерв в съответна форма на собствения капитал.

Когато максималният размер на пенсионния резерв бъде надвишен в резултат от постъпления на средства натрупани по индивидуал-

ните партиди в УПФ или ДПФ на починали осигурени лица или пенсионери, които нямат наследници, разликата не се освобождава в полза на пенсионноосигурителното дружество, а остава по сметката на пенсионния резерв.

Пенсионноосигурителните дружества представят на КФН в срок до три месеца след края на финансовата година одитираните годишни финансови отчети, придружени с одиторските доклади, отчетите за надзорни цели и годишните доклади за дейността си и за управлението на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване. Едновременно с това пенсионноосигурителните дружества представят справка по утвърден от заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Осигурителен надзор“, образец за състоянието на всеки пенсионен резерв към края на отчетната година.

Пенсионноосигурителните дружества са длъжни да представят на КФН месечни финансови отчети за надзорни цели на дружествата и на управляваните от тях фондове за допълнително задължително пенсионно осигуряване, вкл. и справка по утвърден от заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Осигурителен надзор“, образец за състоянието на всеки пенсионен резерв към края на отчетния месец в срок до 20 дни след края на всеки месец.

Заключение

В заключение от направеното изследване може да се обобщи, че същността и възможностите за счетоводно отчитане на специализираните пенсионни резерви в пенсионноосигурителните дружества са строго нормативно регламентирани и са в унисон с особеностите на специфичната дейност на тези предприятия. Затова обосновано може да се твърди, че основната цел на приложимите изисквания е да се минимизират евентуалните рискове и да се предостави възможност за допълнителна защита на осигурените лица.

ЛИТЕРАТУРА

Кодекс за социално осигуряване. Обн., ДВ. бр.110 от 17 Декември 1999г., посл. доп. ДВ. бр.35 от 30 Април 2019г.

Закон за статистиката. Обн. ДВ. бр.57 от 25 Юни 1999г., посл. изм. ДВ. бр.7 от 19 Януари 2018г.

Наредба № 10 от 26 Ноември 2003 г. за изискванията към състава и структурата на собствения капитал (капиталовата база) на пенсионноосигурителното дружество, към неговата оздравителна програма и към минималните ликвидни средства на дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване. Обн. ДВ. бр.109 от 16 Декември 2003г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.41 от 21 Май 2019г.

Наредба № 19 от 8 Декември 2004 г. за реда за създаване на пенсионни резерви от пенсионноосигурителните дружества, които управляват универсален пенсионен фонд и/или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване. Обн., ДВ, бр. 110 от 17 Декември 2004 г., посл. изм., ДВ, бр. 18 от 27 Февруари 2018 г.

Наредба № 63 от 08 Ноември 2018 г. за изискванията към съдържанието, периодичността на изготвяне и сроковете за представяне на отчетите за надзорни цели на пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове. Обн. ДВ, бр. 95 от 16 Ноември 2018 г.

НСС 26 - Представяне на финансовите отчети на пенсионноосигурително дружество и на пенсионен фонд. Обн. ДВ. бр.22 от 27 Февруари 2002 г., отм. ДВ. бр.30 от 7 Април 2005 г.